

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство на підставі прилюдного захисту дисертації «Біолого-екологічні особливості розмноження і вирощування троянд групи флорібунда та їх використання в озелененні» за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство.

«16» листопада 2023 року.

Бровді Анна Андріївна, 1991 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2013 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю 7.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища».

Працює на посаді викладача-стажиста кафедри садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань з жовтня 2022 р. до цього часу.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Поліщук Валентин Васильович, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН України, Уманський національний університет садівництва, декан факультету лісового і садово-паркового господарства.

Здобувачка має 19 наукових публікацій за темою дисертації, з них п'ять статей у наукових фахових виданнях України:

1. Бровді А.А., Поліщук В.В. Оцінювання стійкості сортів троянд групи флорібунда до впливу факторів навколишнього середовища в умовах Правобережного Лісостепу України. *Наукові доповіді НУБіП України*. 2023. № 2/102. DOI: 10.31548/dopovidi2(102).2023.015

2. Бровді А.А., Поліщук В.В. Оцінювання особливостей стеблового апарату сортів троянд групи флорібунда в умовах Правобережного Лісостепу України. *Сільське господарство та лісівництво*. 2023. № 29. С. 55-62. DOI: 10.37128/2707-5826-2023-2-5

3. Бровді А. А., Поліщук В. В. Вивчення господарсько-декоративної цінності сортів троянд групи флорібунда за кількісними параметрами їх суцвіть. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Серія «Агрономія і біологія». 2023. Випуск 1 (51). С. 14-19. DOI: 10.32782/agrobio.2023.1.2

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Іщук Л. П., доктор біологічних наук, Білоцерківський національний аграрний університет, професор кафедри лісового господарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Вступ до тексту дисертаційного дослідження є власною узагальненою думкою автора щодо стану досліджуваної проблеми та шляхів їх вирішення, а також результатом критичного аналізу джерел літератури. Тому у вступі є недоцільним посилання на джерела літератури. У підрозділі вступу* «Практичне значення

одержаних результатів» доцільно було б не просто вказати, що «...виділено кращий регулятор росту...», а представити його назву.

2. У першому розділі підрозділу 1.1. вказано, що Кременецький ботанічний сад знаходиться на Волині, однак згідно з адміністративним поділом території України – це Тернопільська область.

3. Під час характеристики вихідного матеріалу троянд (підрозділ 2.2.) доцільно було б вказати походження садивного матеріалу сортів троянд групи флорібунда, інтродукованого на дослідні ділянки Уманського НУС.

4. Незважаючи на те, що статистична обробка експериментальних досліджень в роботі виконана на високому рівні, під час аналізу та обговорення отриманих експериментальних даних у розділах 3, 4, 5, авторка недостатньо уваги приділяє істотній різниці між показниками та достовірності встановлених залежностей, акцентуючи увагу переважно на абсолютних значеннях вимірювань.

5. У розділі 4 кореляційну залежність морфометричних показників листової пластинки доцільно було б пов'язати з транспірацією, кількістю продихів та посухостійкістю досліджуваних генотипів троянд групи флорібунда.

6. У підрозділі 4.6. авторка детально дослідила ураження троянд збудниками хвороб і шкідниками, однак, у недостатній мірі обґрунтувала заходи і технології захисту троянд від патогенів. Особливу увагу варто було б приділити засобам біологічного захисту троянд.

7. У підрозділі 5.1.2 потребує роз'яснення методика застосування стимулятора Grandis, оскільки не зрозуміло, живці обробляли ростовою пудрою цього стимулятора чи замочували у розчині.

8. У підрозділі 6.2. доцільно вказати види і сорти декоративно-листяних кущів, а не чагарників, таволги, бузку барбарису та бузини, з якими авторка рекомендує висаджувати троянди групи флорібунда.

9. Щодо застосування термінології, коли мова йде про насадження на квітниках різного функціонального призначення, то доцільніше вживати сполучення не «квітково-декоративні» а «квітничково-декоративні» рослини і насадження. Також термін «чагарник» не доцільно застосовувати для зелених насаджень садово-паркових об'єктів.

10. У тексті дисертації мають місце нечисленні помилки технічного, стилістичного та орфографічного характеру і не коректно пронумеровані підписи (рис. 1.3) та не відповідність підпису рисунка і умовних позначень на ньому (рис. 3.2).

Ковалевський С. Б., доктор сільськогосподарських наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України, професор кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У переліку умовних позначень наведено більшість загальноприйнятих скорочень та позначень.

2. Занадто деталізовано зміст, тоді, як деякі пункти в роботі займають 1 сторінку, а шостий розділ 6 сторінок.

3. У першому розділі «Геносистематика...» питання огляду геносистематики відсутнє.

4. Є запитання до схематичних рисунків у розділі 1: чи це особисті рисунки автора чи запозичення? Неправильне посилання на рисунки в розділі 1.

5. На нашу думку, робота недостатньо ілюстрована (колекційна ділянка, етапи розвитку та фенофази).

6. У роботі багато уваги приділено декоративності рослин троянд групи флорібунда, однак в огляді відсутнє згадування хоча б про одну спробу оцінки декоративності зарубіжними авторами.

7. Висновки до розділу 1 подано у вигляді анотації даного розділу.

8. Ґрунтово-кліматичні умови Умані, наведені в роботі, жодним чином не впливають на розмноження, оскільки всі роботи проводяться в штучних умовах на штучних субстратах.

9. Якщо авторка в роботі зазначає, що у троянд є квіти, то чому вони «цвітуть», а не квітують?

10. Класичне значення терміну «інтродукція рослин» передбачає перенесення рослин із ареалів за їхні межі. Не з країни в країну, не з континенту на континент, а саме за межі природного ареалу. Оскільки у гібридних, мутантних, поліплоїдних рослин групи флорібунда відсутні природні ареали, то і розгляд інтродукції не є коректним. У таких випадках маємо факт колекціювання. Авторкою не зазначено, звідки саме відбулась «інтродукція» досліджуваної колекції троянд (ст. 68).

11. На ст. 72 зазначено, що «Зимостійкість визначали за 5-бальною шкалою Кохна Н.А.», те ж саме і на ст. 73. Напевно мали на увазі Кохна Миколи Арсентійовича? Використання методики М. А. Кохна не дозволяє визначати акліматизаційне число, оскільки використані в методиці ознаки не характерні для рослин сортів троянд групи флорібунда.

12. У розділі 2 ініціали авторів, використаних робіт, подано російською мовою.

13. Потребує пояснення цитата автора «Це пов'язано з особливостями індивідуального розвитку в процесі онтогенезу» (ст. 81) під час опису аналізу приросту вегетативної маси досліджуваних троянд.

14. Яким чином може відбуватися від'ємний «приріст» довжини основних пагонів троянд, як це показано на рис. 3.2?

15. У більшості таблиць відсутні статистичні показники, хоч у них наведено середні дані за три роки.

16. На рис. 4.1 «Феноритми троянд групи флорібунда, 2018-2021 роки», як бачимо, зазначено три роки дослідження, проте у підписі вісі вказано конкретні числа за місяцями? Якщо це усереднені дані за три роки, то як можливо мати конкретну дату?

17. Як пояснити той факт, що фенофаза бутонізації відмічена тільки для квітів першої черги квітання, а для інших хвиль вона відсутня? На стор.116 наведена інформація, що утворення нових бутонів розпочинається після завершення квітання квітів попередньої хвилі.

18. У табл. 4.2 мова йде про оцінювання адаптації, а в аналізі таблиці - про акліматизацію троянд. Але це різні поняття, то про що власне йдеться в даному підрозділі?

19. Статистично таблиця 4.3 вірна, але біологічно помилкова. Якщо бутонізація першої черги проходить весною, то жодного впливу середня температура літнього періоду не має. Якщо останні хвилі приходяться на осінні місяці, то вплив

середніх літніх температур навряд чи суттєво вплине. За якою методикою передбачено визначення терміну «активна вегетація»? Чим пояснити таку суттєву різницю між коефіцієнтами кореляції для середньої температури «активної вегетації» та температури в літній період? Чи літній період не входить у «активну вегетацію»?

20. Доречно було б навести приклади висадки рослин та композицій з досліджуваних троянд у садово-парковому господарстві з використанням сучасних комп'ютерних програм.

21. Другий висновок «Висновків до розділу б» не повною мірою відповідає матеріалу даного розділу.

22. У преамбулі до загальних висновків вказано «У дисертаційній роботі представлено теоретичне узагальнення та наукове обґрунтування доцільності використання ... в умовах Правобережного Лісостепу України», але дослідження проводились лише на ділянках УНУС. Чи правомірно екстраполювати такі результати на всю територію Правобережного Лісостепу?

23. Написання назв сортів (культиварів по всьому тексту без одинарних лапок. Назви культуварів (сортів) підпорядковуються Міжнародному кодексу номенклатури культурних рослин (ICNCP). Згідно з цим кодексом назва культувара (сорт) пишеться з великої літери, при цьому вона або полягає в одинарних лапках, або перед ним ставиться скорочення св. Допускається використання назв культуварів у поєднанні з видовим (біноміальним) найменуванням, у поєднанні з родовим найменуванням, а також у поєднанні із загальноприйнятими назвами, якщо останні недвозначні.

24. На нашу думку, не повною мірою розкрито питання використання досліджуваних троянд у озелененні.

25. Наведені у пропозиціях рекомендації 1 та 5 у дисертаційній роботі не розглядались.

Адаменко С. А., кандидат біологічних наук, Уманський національний університет садівництва, старший викладач кафедри лісового господарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Список використаних джерел наукової літератури містить застарілі джерела.

2. У розділі I (огляд літератури) проаналізовано дослідження мікроклонального розмноження троянд, однак, відповідні дослідження авторкою не проведено.

3. У тексті дисертації при аналізі досліджень іноземних авторів їх прізвища у ряді випадків вказано латинською, у інших – кирилицею, хоча доречно вказувати у одному з варіантів.

4. У підрозділах 4.1 та 4.3 розділу IV трапляються недостатньо аргументовані повторення інформації, що збільшує загальний обсяг дисертації.

5. Аналізуючи оптимальні терміни живцювання троянд, дисертантка не наводить результати досліджень живцювання у третій ростовий період.

6. Таблиці дисертації перевантажені цифровим матеріалом і важко сприймаються, тому представлені результати, для кращого сприйняття, бажано було б надати графічно.

7. Висновки дисертації науково обґрунтовані, але деякі з них дуже розгалужені.

Іващенко І. Є., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, доцент кафедри лісового господарства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У роботі номери розділів вказані римськими цифрами, а відповідно вимог потрібно арабськими.

2. Відповідно до Вимог до оформлення дисертації список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку. У роботі не зрозуміла послідовність оформлення джерел літератури.

3. Дані таблиці 3.1 не співпадають з відповідним додатком результатів досліджень В.1.

4. Кількість пелюсток у таблиці 3.6 варто було б заокруглити до цілих чисел.

5. Не зрозуміло, чому автор вивчає серед вегетативного розмноження лише живцювання і окулірування, не враховуючи мікроклональне розмноження.

6. У п'ятому розділі при описі коренів укорінених саджанців автор використовує термін «коренева система». Це не є вірно, бо в такому віці ще не можна говорити про систему, яка ще не сформована.

7. У таблиці 5.6 не вказано, в яких одиницях виміру оцінювались дані. У таблицях 5.6 і 5.7 варто було б зробити заокруглення даних до цілих чисел у відповідності з попередніми таблицями.

Шлапак В. П., доктор сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, професор кафедри лісового господарства.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Бровді Анні Андріївні ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Володимир ШЛАПАК